

Ny antologi:
Skolsocialt arbete

Om skolan som plats för och del av det sociala arbetet

Red: Åsa Backlund, Sara Högdin, Ylva Spånberger Weitz
Gleerups förlag

- <http://www.smakprov.se/smakprov.php?isbn=9789140695789&l=gleerups>

Skolsocialt arbete – vad är det?

- *Det socialarbetare (oftast skolkuratorer) gör i skolan?*
- *Arbetsuppgifter av social karaktär i skolan?*
- *Arbete i skolan utifrån socialt arbete som kunskapsområde?*

En strävan med antologin har varit att bidra till att definiera skolsocialt arbete som kunskapsområde och praktikfält.

Innehåll:

DEL I: Organisatorisk och institutionell kontext

1. *Skolsocialt arbete – en introduktion (red)*
2. *Elevhälsans framväxt och organisation med fokus på den skolkurativa yrkesrollen (Åsa Backlund)*
3. *Det skolsociala arbetets juridiska ramar (Ellionor Triay Strömvall)*
4. *Hälsofrämjande och förebyggande arbete – vad innebär det och hur kommer vi dit? (Inger Linblad & Åsa Backlund)*

DEL II: Områden för skolsocialt arbete

5. *Samverkan kring barn som riskerar att fara illa – dilemman och möjligheter i förhållande till anmälningsplikten* (Åsa Backlund & Gudrun Elvhage)
6. *Problematisering skolfrånvaro – Kunskapsunderlag och rekommenderade strategier* (Malin Gren Landell & Åsa Backlund)
7. *Mobbing i skolan – om perspektiv och förståelsemodeller* (Hélène Lagerlöf)
8. *Skolsituationen för unga i samhällsvård* (Susanne Severinsson & Ylva Weitz)
9. *Att möta våldsutsatta barn i skolan – samtal, anpassning, bekräftelse* (Carolina Överlien)
10. *Skolan som arena för integration? Begrepp, perspektiv och dilemman* (Åsa Backlund & Sara Högdin)
11. *Att identifiera och förebygga hedersrelaterad utsatthet i skolan* (Sara Högdin)

DEL III: Redskap, arbetsätt och metoder

12. *Samtal för lärande och psykisk hälsa* (Petter Iwarsson)
13. *Skolsocial utredning som grund för social bedömning* (Yvonne D Wester)
14. *Sociala perspektiv på skolans arbete med åtgärdsprogram och särskilt stöd* (Joakim Isaksson)
15. *Teambaserat skolsocialt arbete - fördjupad och utökad elevhälsa* (Anette Bolin, Emma Sorbring & Mattias Ymefors)
16. *Skolstödjande insatser för socialt utsatta barn* (Hilma Forsman & Bo Vinnerljung)
17. *Systematiskt arbete med lärandemiljöer – socialt arbete i en skolomfattande modell* (Terje Ogden)

AVSLUTNING: *Socialt arbete i skolan – uppgifter, perspektiv och dilemman* (red.)

Kap 8

Skolsituationen för barn i samhällsvård

Susanne Severinsson och Ylva Weitz

Ett professionellt kategoriseringsarbete

BESKRIVNING AV SITUATIONEN enligt kartläggningen

NUVARANDE SVÅRIGHETER

Frågor

Alicia behöver träna på hitta strategier för att undvika och hantera konflikter

Alicia behöver träna på att bli en del av det större sammanhanget det innebär att gå på Söderskolan.

Alicia behöver träna på att följa sitt schema och planering. Vara närvarande i skolan två dagar i veckan.

STYRKOR OCH RESURSER

Elev/grupp/organisation

Alicia arbetar koncentrerat när hon är lugn och motiverad.

BEHOV

Alicia behöver struktur och stöd i skolarbetet. Alicia behöver en lugn plats där hon känner trygghet.

ÖVERGRIPANDE MÅLSÄTTNING

Gå i Söderskolan och klara kunskapskraven i år 8.

Kategoriseringar i mötet med andra elever

”Och jag gjorde ju det misstaget första gången när jag kom tillbaka till gymnasiet att jag bara: *Nä men jag bodde på behandlingshem* och då trodde alla på direkten att jag var värsta kickers ungefär, eller vad man ska kalla det, du vet en sån där person som liksom, jamen kommer dit och ska ställa till med trubbel eller nånting sånt där. Och då tyckte alla att det var så coolt att de skulle överbevisa sig, eller visa sig liksom större än mig eller sådär.”

(Anna, 19 år)

Avslutningsvis

- Medföljande kategoriseringar riskerar att medföra negativa och begränsande förväntningar på eleven
- En placering i samhällsvård innebär också nya förutsättningar – viktigt att lyfta elevens möjligheter till lärande i ett nytt sammanhang
- Skolans sociala och pedagogiska uppdrag är nära sammanlänkade – viktigt att lyfta även det pedagogiska uppdraget för elever i socialt utsatta livssituationer

Kap 5

Samverkan kring barn som riskerar att fara illa – dilemman och möjligheter i förhållande till anmälningsplikten

Åsa Backlund & Gudrun Elvhage

Kapitlets syfte:

Med utgångspunkt i forskning om anmälningsplikten diskutera dilemman, förutsättningar och möjligheter när det gäller skolans anmälningsplikt och samverkan mellan skola och socialtjänst.

Två huvudsakliga studier:

En studie om olika yrkesgruppers erfarenheter av och förhållningssätt till anmälningsplikten. Tre fokusgruppsintervjuer med sammanlagt 26 personer från tre olika anmälningspliktiga professioner (BVC, förskola och grundskola) (Backlund, Wiklund & Östberg 2012).

En studie om hur skolpersonal beskriver och resonerar då ett barn misstänks fara illa samt vid anmälan till socialtjänsten. 32 djupintervjuer med skolpersonal från sex grundskolor. Olika yrkeskategorier (kurator, rektor, specialpedagog, skolsköterska, psykolog, lärare) (Forsner & Elvhage 2015).

Olika förhållningssätt till anmälningsplikten

Formellt

”Jag är skyldig att göra en anmälan om jag misstänker eller vet att barnet far illa. Om det inte leder till någonting är man alltid fri att göra en ny anmälan och om man fortfarande är orolig är det faktiskt socialtjänstens skyldighet att göra någonting”

Resonerande

”Jag tror att man måste tänka på vad en anmälan leder till innan den görs. Jag tänker på familjen, hela familjen, om vi anmäler, vad kommer den att leda till?”

Överväganden görs utifrån:

- Olika typer av problem
- Stöd i den egna organisationen
- Samverkan med och tillit till socialtjänsten

Dilemman och möjligheter

- Anmälningssplikten: Personligt lagstadgat ansvar där lagen lämnar stort tolkningsutrymme
- Stöd och preventionsarbete en uppgift där olika organisationers ansvar är överlappande
- Viktigt med organisatoriskt och mellanorganisatoriskt stöd; utrymmen för att diskutera osäkerhet och oro och för att skapa samsyn – undvika *domänkonflikter*
- Behov av kontinuerligt arbete med att ”integrera” respektive verksamhets ”logiker”.
- Skolkuratoren viktig nyckelperson i detta sammanhang

Skolkuratorns potentiella roll

- Bidra med kunskap om socialtjänst, anmälningsplikt och om tecken på att barn kan fara illa
- Länk och ”tolk” mellan myndigheterna
- Stöd i frågor om anmälan
- Utveckla riktlinjer och rutiner för oro och akuta ingripanden
- Bevaka barnperspektivet